

БАТЬКІВЩИНА

Рік - I. 2.9-13.

- ТИЖНЕВИК -
Табор - Ріміні -дня 2.12.1945.

Ч. 9.

С.Ф.

**ЗНАЧІННЯ ТЕАТРУ для СКРИПЛЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТИ.**

Добре відіграна сценка у театральній виставі має дуже великий вплив на народні маси. Про це свідчить американський режисер Таїров, який оповідає у одній книжці, що на представленню "Отелля" у Чіказькому театрі 1909 р. славний артист Віллям Батс у ролі Яга так зворушив американського вояка, що той вистрілив зі салі у актора Батса і застрілив його на місці, а пізніше і сам застрілився. Американці поховали їх обох разом у спільній могилі, а на надгробнику написали:—"Ідеальному артистові і ідеальному глядачеві". Ця подія доказує, що мистецька театральна гра може дуже сильно захопити глядача та приневолити його переживати все, що діється на сцені. Значіння театру, як вихованого чинника, розуміли всі народи та черпали взірці своїх театральних штук із старинних грецьких творів. У старинній Греції театральна штука стала дуже високо, яка розвинулася із релігійних обрядів, в яких брали активну участь всі жерці і вірні так, що був дійсний театр авторів і глядачів. Тому то режисери новішого театру стараються знести перегороду між сценою і глядачом та намагаються втягнути глядача до активної участі у театральній дії. Доказом такої активної участі глядачів є, наприклад, представлення "Німої" у Брюксельському театрі 1813 р. Коли зі сцени залунали слова:—"Любов батьківщини - свята" - публіка відразу скопилась до революційного чину і, вийшовши з театру, розпочала національне повстання.

Однак ми не уважаємо за ціль театру, що має розбудити хвилеву подутінського соломянного вогню, ні, театр має викресталізувати тривалий жар душі. Вплив на глядача не є здоровий, коли він й нині реагує, але тоді, коли він проникнє маси своїм змістом та ідеями. Гра на сцені мусить вдертися в душу глядача поволі та глибоко і виховати його в національному дусі героїзму та самопосвяти. Тим способом театр може виховати нас та вляти святе переконання, яке гнало б нас у відповідний момент до героїчного чину, а не лише до поверхової хвилевої реакції.

Над значінням Театру для українського народу зупинялися вже давно наші письменники. До таких належить і батько Богдана Лепкого Сильвестер, який у книжці під заголовком —" Театр і народ" — ось що пише:—"Багато речей, що будуть почуття національної свідомості, що сполучують народ в одну велику і сильну родину. Та понад усе друге ділають в такім напрямку театри, а ще в більшій мірі — в народі пасивнім через злідні, в народі без енергії і ініціативи — причини тисячолітнього деморалізуючого гніту." Овид — душа нашого народу, тиснений важкими хмарами, не перепускає зоряного неба, котре побуджує духа до високих змагань та задушевних бажань. Оці хмари розігнати, цей тягар, гнетучий тягар скинути — це завдання наших театрів. Тоді мов у дзеркалі побачить себе народ у своїх темних та ясних ділах, тоді він зрозуміє свої світлі думки і свою бувальщину, що дають одиноче джерело цілющої і живущої води для відродження народу. Театр стоїть найближче поглядової науки, що, підносячи відзеркалювання життя до образу морального, патріотичного, пробуджує критичну силу, навчає і викликає ініціативу добрих діл, хоч не іде дидактичною дорогою. Якщо греки у квітучій добі свого історичного життя зайняли сучасне найвище становище в загальнолюдськім поступі, якщо греки, народець не конче великий і багатий, змогли боротися проти міліонових азійських армій, якщо греки надали культуру цілій Європі, котра до нині, мимо всього розмаху величних культурних ідей, мало двигнулася понад рівень класичної краси та старої

правди, то, здається, і грецький народний Олімпійський театр був першим та найближчим учителем грецького народу... Чи не могли б і наші театри піднести до світlosti Олімпійських театрів?"

Над цими чудовими думками ми повинні призадуматися, не зважаючи на те, що ми знаходимося серед найбільше невідрядних обставин за дротами. Ми мусимо завжди памятати про те, що нас очікує цілий український народ та вимагає від нас спричинитися до виборення країні долі цілій українській нації. Добре організована театральна група може багато спричинитися до сповнення мрій та сподівань теперішнього українського народу та многих поколінь.

Як доказ цього великого значення театру для найширших українських мас, пригадаймо собі, що одною з найбільших причин сильного розвитку національної свідомості були аматорські полтавські та харківські сцени, де співпрацювали такі славні творці слова, як Іван Котляревський, Григорій Квітка та інші. Із середовища аматорського театру вийшов і архітвір театральної літератури - "Нatalka Poltavka". I хоч, помимо цього, театр не розвинувся у нас так високо, як у інших народів, то все таки мусимо признати, що він перед війною осягнув високого рівня, помимо національного поневолення та найтяжчих обставин.

Тому ми мусимо бути свято переконані, що театр додасть нам сили та витревалости, перетривати найбільші злідні та дочекатися країні долі. Ми мусимо створити театральний гурток, щоб дати можливість вибитися не одному аматорському талантові для добра українського народу. У життєписі батька нашого театру Марка Кропивницького згадується, коли він перший раз виступив на сцені Олександровського театру у комедії - "Сватання на Гончарівці", то це мало такий успіх, що він уже на ціле життя залишився на сцені.

Ми певні, що в нашему таборі є багато талановитих та ідейних акторів, які поставили б театральну штуку на високому рівні, коли мали б до цього допомогу цілого нашого загалу табору. Ми мусимо завжди памятати, що наш театр мусить бути спільним бажанням авторів і глядачів і ми повинні побачити в цілості на театральній виставці ідеали української нації. Тому український театр мусить бути скарбом для нас, таборовиків, і ми мусимо спричинитися до того, щоб у театрі ми побачили не лише сірі будні, але також наше славне минало, що спричиниться до виборення країні долі для нашої батьківщини. Ми мусимо дивитися на театральну групу, як на інституцію цілого нашого таборового загалу, де будуть працювати актори із внутрішнього переконання та за внутрішнім наказом духової потреби.

Організатори та режісери театру повинні створити всі підстави для піднесення мистецького та ідейного позему театру і не зраджуватися нашими таборовими зліднями, бо є много примірів, які доказують, що правдиво мистецькі, внутрішньо-духові цінності часом можуть багато краще розвинутися навіть серед найтяжчих обставин, як серед багатства.

Лише тоді, коли організатори, режісери та актори будуть перейняті добром Українського народу, тоді поконається всі перешкоди і це спричиниться не лише до забуття та загоїння наших ран, але також до скріплення нашого духа та додадуть енергії до дальшої праці для добра української нації. Вони стануть також одним з найбільших пропагандивних засобів нашої національної окремішності та наших державницьких змагань і серед нас окружуючих чужинців.

Микола Сокирка.

++++++

ГОДІ СПАТИ!

Україно, рідний краю,
Чом ти спиш, чому дрімаєш?
З нас сміються враги люті,
Що в кайдани ми закуті,
Що в неволі ми, в ярмі,
Ми за гратаами, в тюрмі.
Україно, годі спати,
Час кайдани розкувати.
Подивись на твоє поле,
Де вродилась твоя воля,
Де здобулась твоя слава,
Де ішла борня кривава.
Славні степи Запорожжя
Вже не наші, а ворожі,
І народ наш терпить горе:
Люди в зліднях, люди голі,
Люди плачуть у неволі.
Україно, не дрімай,
Годі спати, уставай!

Ми давно тебе будили,
Щоб усталі ти з могили,
Час прийшов, і ти проснулась,
Воля кровю захлинулася:
У кривавім славнім бої
Полягли твої герої.
Ти ізмучена і вранах
Опинилася в кайданах.
Україно, розкрй очі:
Подивись - вже кінець ночі;
Глянь на Схід - там вже світанок,
Скоро, скоро буде ранок.
Подивись - горить заграва,
Там іде борня кривава,
Там із ніччю беться ранок,
Він побідить настанок,
І зійде нам сонце любе
Золотим нашим Тризубом.

++++++

М О В А .

Велике значіння для людства має мова. Завдяки розвитку мови людина зуміла піднести із свого первісного, напівдикого стану до теперішнього її рівня. По мові поодиноких осіб можна визначити степень їх освіченості та культурності, а по мові окремого народу - його культурно-освітній рівень.

Наша українська мова по багатству своєї лексики та мелодійності належить до числа одної з найкращих мов світа. Про неї писав Тарас Шевченко:

- "Наша мова, наша пісня

Не вмре, не загине -

Ось де, люди, наша слава -

Слава України..."-

Що ці слова величного українського поета дійсно були пророчими, свідчить те, що і на нинішній день не вмерла наша рідна мова, не дивлячись на всі перешкоди зі сторони російського царського уряду, який устами одного міністра освіти говорив: - "Українського язика не било, нет і не может бить" -, а також большевиків. Вона, навпаки, ще більше розвивалась і удосконалювалась та набирала своєї виразної форми.

Як і всі інші мови, українська мова поділяється на розмовну і літературну. Розмовною мовою називаємо мову, якою ми говоримо у нашому повсякденному житті. На ріжноманітність розмовної мови на різних теренах нашої батьківщини впливають історичні, географічні та політичні чинники - під володінням якої чужої країни дана частина українського терену довгий час перебувала, з якими країнами вона межує, з якими народами мав її народ політичні, військові та торговельні звязки і т.д.

Виходячи з цього, нам стає зрозумілим те, чому розмовна мова українців з Великої України і Галичини відріжнається між собою.Хоч ми по спільноті крові, історичним, культурним та національним традиціям становим один народ, але многострадна доля нашої батьківщини розєднала нас цілі століття. Наддніпрянська Україна попала в лабета білої, а згодом червоної Москви, а Галичина - під володіння Австрії, а потім Польщі. Москва і Польща вели свою політику щодо чужих народів у той спосіб, щоб асимілювати їх в своїй переважаючій масі. Звідси і випливає їхня мовна політика засмічування української мови своїми словами та зворотами.

Ріжноманітність української розмовної мови вирівнює українська літературна мова, мова книг, преси та художньої літератури.Літературна мова мусить бути спільна на всіх теренах України.

Але, на жаль, на сторінках таборової преси ще зустрічаються слова польського, російського чи німецького походження.Дописувачам, а зокрема нам, працівникам таборової преси, слід добре слідкувати за тим, щоб подібні слова не мали місця у нашій пресі.Крім цього, нам треба дуже добре слідкувати за своєю розмовною мовою і розмовляти чисто по - українськи, пам'ятаючи слова поета:

- "Слово рідне, мово рідна,

Хто вас забуває,

Той у грудях не серденько -

Тяжкий камінь має. -"

++++++

Олександр Хвиля.

П Е Р Ш А З У С Т Р I Ч .

Це було в західній Прусії, в маленькому містечку Брідгайм, на переїзді залізниці Піла - Бидгощ, що веться гадюкою по болотистій долині річки Нотець. Був прекрасний чарівний ранок. Лиш здалека з оповитих туманом низин повівав легенький вітерець, приносячи неприємний запах боліт. На узгірях в садах співали пташки, та з нескошених луків доносився настирливий дренькіт деркача. На небосхилі зайнадала ранішня зоря і обсипала вершини горбів проміннями, і їхній вигляд творив вигляд велетенської пожежі. На міській ратуші пробило шосту годину, як ми з товаришем по праці підіїджали до переїзду. Раптом з закруті залізниці з шумом і свистом вилетів потяг і став повільно зупиняється перед закритим семафором. В нас перед носом закрилась брама. Ми ~~жили~~ злізли з роверів, і, підійшовши ближче, з цікавістю приглядались до вояків, що сиділи у відкритих дверях товарового вагона, без журно звісивши ноги та про щось жваво диспутуючи.

Я прислухався до їхньої мови:

- "Ta не говоріть цього, пане бунчужний, то є неможливе," - почув я голос одного молодика, що щось розповідав сивоусому воякові.

- "Еге, бачу, сину, що ти є вже занадто мудрий і все знаєш" -, почув я слова, висловлені чистою українською мовою.

- "Ta це ж українці! Мій погляд зупинився на сусідній платформі з автомобілем. Ззаду і збоку на арті красувався на синьому щиті галицький лев.

Та це ж вони, герої з дивізії. Це вона, омріяна мною, дивізія, і я, молодий, кинувся до вагонів.

- "Добрий день, вам, панове. Куди їдете?" -

- "Дай Боже і тобі, земляче. Звідки ти, козаче?" - запитав сивоусий.

- "Ta я з України, з Київщини." -

- "Що, з Київщини, привіт тобі, земляче!" - відгукнулось щось зо три, мабуть, кияни. - "Як живеться?" -

- "Ти запитуєш, куди ми їдемо, - говорив далі старий. - Ми їдемо на Україну, - і старий показав рукою на Схід. - Поглянь - в проміннях сходячого сонця палає земля. То в огні і муках горить наш край. Він кличе нас..." -

В цей час застукотіли вказівки семафора, і потяг, пихаючи клубками пари, почав рушати.

- "Оставайся здоровий, козаче!" - махав шапкою сивоусий, а за ним і інші хлопці.

- "Ідь з нами здобувати славу" - , лунав голос його молодого співбесідника крізь стукіт коліс. З шумом і свистом потяг мчав на схід, і ще довго на прощання майоріли білі хустинки в дверях вагонів, аж поки потяг не зник за поворотом, і лише тільки пелена диму та пари нагадувала путь, де зник потяг.

Мов зачарований, стояв я на переїзді і вдивлявся в далину, де в сивій пелені диму зник потяг, зникли вони, безіменні герої - дивізіонери.

Налетів вітер і розвіяв дим геть - геть по долині, і лише далекий стук коліс нагадував про так коротку зустріч.

... "Наш край в огні і муках, - дзвенять в ушах слова старого. - Він кличе нас" - ...

Зза узгірня виглянуло сонце і глянуло в очі золотистим промінням. Здалека доносився глухий стукіт коліс. Співали пташки в садках на узгірях.

- Щастя вам, Боже, на вашій путі!

+++++

Олексій Девлад.

ЗАПОРІЖСЬКІ СІЧІ.

(II. Продовження)

Року 1553 нащадок волинських князів Гедиминовичів, князь - козак Дмитро Вишневецький, будучи незадоволеним польським королем, кидає посаду Черкаського та Канівського староств і переходить на службу до турецького султана. Тут він бачить своїх братів - українців у турецькій неволі, бачить нелюдський їх визиск та знущання над ними. Із того болить його душа, горить помстою його серце. Князь Вишневецький вирішує кинути турецького султана, йти на Україну, організувати військо, помститися над турками та татарами й претяти їм на Україну шлях. А до того польський король знову запросив його на службу до Польщі. Не милі йому маєтки у Польщі, не задовольняється він власним становищем не до смаку йому почесна служба у польського короля. Душа його рветься до війни з бусурменами за братів - українців, за свою матір - Українку.

Перш, ніж показати туркам та татарам доброго кулака, щоб не нападали на Україну і не грабували, на острові Хортиця, що лежить перед Дніпром, зараз за порогами, закладає він кріпость і з дозволу польського короля три-має там військову запону.

Турки та татари відразу відчувають гострий відштовх від України. Але на тому справа не кінчається.

Року 1557, з метою знищення Хортицької запони, султан турецький посилає на острів Хортицю турецько - татарське військо під проводом кримського хана Девлед - Гірея.

Хортицьке військове козацтво, під орудою свого ватага князя Вишневецького, дало туркам та татарам смертоносну відсіч. Бій ішов 24 доби, і в наслідок його кримський хан разом зі своїм військом утік.

Та через рік кримський хан Гірей знову ще з більшою силою війська нападає на Хортицю. На цей раз у Вишневецького не вистачає харчів, і він лише Хортицю.

Але ж того такий року завзятий Вишневецький був під Перекопом і на Хортиці. Далі він іде на Іслам - Кермен та інші турецькі міста, і торопиться ворога.

Через кілька років Вишневецький знову на службі у польського короля. Тепер задумує він прилучити до Польщі Волощину. Та з необачності терпить поразку. Його невеликий загін перебито, а його самого взято в полон і послано турецькому султанові на страту.

З того часу історія Хортицької кріпости спинилася на довго. Інші

вважають, що на острові Хортиці теж була січ. Та таке твердження не вірне, на Хортиці січі ніколи не було.

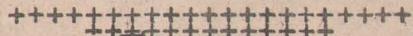
Року 1594 посланик німецького імператора Рудольфа II Еріх Ласота, проїжджуючи близько острова Хортиці, свідчив, що на ньому був замок, збудований Вишневецьким.

Базавлуцька Січ.

Існування Базавлуцької Січі засвідчено послом німецького імператора Рудольфа II Еріхом Ласотою в XV віці та пляном Запорожської Січі в XVI в.

Року 1754 Ласота писав у своєму щоденнику :—" Девятого травня прибули до острова Базавлук. На ньому була Запоріжська Січ." -Але коли і ким вона збудована та час її існування - не відомо.

Мета прибуття до Запорожців на острів Базавлук Ласоти пов'язана з вигнанням з Європи турків.

таборова літопись

21.II.45. відбулося свято, присвячене героям Базару. Свято розпочалося урочистою Службою Божою, яку відправив о. Ратушинський при сослуженні о. Кордуби, о. Маркевича і о. Бабія. При Службі Божій співав хор Гаврилюка. При кунці Служби Божої виголосив о. Кордуба коротку прошовідь з нагоди свята Святого Михаїла. По Службі Божій виголосив хор. Федюк промову з нагоди свята Базару, в якій він короткими словами представив ціль та причини Другого Зимового Походу та його епілог - Трагедія під Базаром. Пізніше слідували декламації. Хор Гуміловича добре підібраними піснями підніс ще більше святочний настрій присутніх. Свято закінчилося відспівуванням національного гімну.

Того самого дня о 17-ій годині відбулася -Святочна Ватра - в Курені Молоді. Там були присутні наші гости - українські жінки та дівчата з Річоне. Свято розпочалося промовою курінно-хор. Мариняка. Пізніше хор. Оглюк в короткій промові пов'язав І. Листопад з Трагедією під Базаром в одну цілість та представив їх велике значення для нас. Пізніше слідували декламації та пісні юнаків, які відспівали цілий курінь. Свято закінчилося гарною інсценізацією - "Листопадова Казка" - п. Давидяка. В цій казці представлено часи з I листопада 1917 р., між іншим, набір новобранців. Як охотник, зголошується пятнадцятирічний хлопчина, який пізніше гине в обороні Львова. Тому щороку в день його смерті приходить на його могилу листопад і каже: "Нарід, що має таких дітей, як цей хлопчик, не може загинути ніяк!"

24.II.45. заходом Студентської Громади відбулося відчитання творів таборових поетів та прозаїків, що їх премійовано командиром табору. Свої твори прочитали такі автори: Форись, Легіт, Девлад і Дмитришин. Після цього деякі слухачі дали свої критичні зауваження щодо прочитаних творів. Управа Студентської Громади ^{mg} дала думку, щоб такі літератур-

ні вечори відбувалися щотижня.

26.II.45. розпочалася наука на торговельних курсах під управою хор. Шугана. На ті курси зголосилося понад 100 слухачів.

27.II.45. відблося святочне відкриття спортивої площа. У святі взяло участь багато таборовиків та дали доказ, що цікавляться спортивим життям. Свято відкрив спортивий референт хор. Рубич, який в кількох словах вказав на велике значення спорту. Після цього сот. Яськевич вручив грамоти першим змагунам із легкоатлетичних змагань, що відбулися ще в таборі Беллярія, та побажав їм щастя і успіху у дальшій їх праці. Велике зацікавлення серед глядачів викликали перші боксерські змагання. Загальний вислід цих змагань - тім "A" до тім "B" = 6:2. Пізніше відбулися змагання копаного мяча між нашою та німецькою дружинами, які закінчилися вислідом - 2:2.

Музична джас-капеля під проводом п. Головацького має велику симпатію з боку англійців. Вона грає щосереди, суботи і неділі у англійськім старшинським касині у Річоне. У п'ятницю 23.II.45 капеля відіграла концерт у англійському шпиталю у Мінамаре. 28.II.45 р. капеля дала концерт у англійській варстиковій сотні. Англійці дають до диспозиції капелі фортепіан та допомагають нотами.

Після останніх зборів управи, викладачів та інструкторів рільничої школи, на 26.II.45 р. засіяно 15-арову площа шпінаком. Крім цього, підготовлено 102 грядки до дальшої сівби. Рівночасно прокопано рів довжиною 400 метрів. 26.II.45 р. розпочалося навчання тваринничого курсу. Записалось більше слухачів. Створено қолегію видавання скрипток. Школа виготовляє хроніку, яка буде передаватися гучномовцем до загального відома. Також розпочинає свою працю варстат до машнього промислу, щоб ще перед свя-

тами виготовити забавки для українських дітей на еміграції. Частину з цих забавок призначено на продаж для покриття найконечніших видатків рільничої школи.

У таборі проведено реєстрацію всіх ремісників нашого табору і начислено 40 ділянок ремесла. є 41 майстрів, 275 челядників, 741 помічників та 553 учнів. Під управою хор. Горошка організовується реміснича школа, якою опікується також цех українських ремісників. Наука розпочнеться 1.12.45. До ремісничої школи зголосилося біля Зоо учнів. Завдяки старанням командира табору сот. Яськевича та шкільного референта сот. Винницького, праця поступає скоро вперед. Вислідом цього є реміснича школа, що даст можливість нашим таборовикам здобути фахове знання.

О Г О Л О Ш Е Н И Я

I. Команда табору подає до відома, що поодинокі особи, яких родини знаходяться на теренах, окупованих аліянтами

можуть вносити подання про звільнення з табору, які мусять бути написані англійською чи німецькою мовою. Ці подання треба вносити через нашу таборову команду до англійської команди. У поданні треба докладно подати місце замешкання родини та дозвіл місцевої влади, яка погоджується на приїзд.

2. Культурно - освітній відділ команди табору оголошує конкурс на одноактівки веселого чи поважного змісту, як також скетчі, сценки і т. Виготовлені праці складати в канцелярії культурно - освітнього відділу табору до дня 15.12.45 р. Автори найкращих творів будуть нагороджені.

З. Команда табору закликає всіх та-
боровиків з доброї волі виготовля-
ти різдвяні подарунки - ріжні забавки
і т.д. для своїх родин, що знаходяться на
теренах, окупованих аліянтами. Ці речі
проситься складати в команді табору
до 10.12.45 р. При тім не забути пода-
ти точної адреси.

leopomeli bicmi

А т о м о в а б о м б а і у к р а ї н ц і .

Українська газета - "Вісті" -, що виходить у Бельгії, подає цікаву вістку, що українець Петро Середа працював над винаходом атомової бомби. Він є родом з Галичини, хемічні студії закінчив у Канаді, де здобув докторат.

Прилучення Карпатської України до СССР.

Німецька таборова газета - "Бріке" - подає, що совітський уряд ратифікував угоду з Чехословаччиною про прилучення Карпатської України до УССР.

Страх фельдмаршала Монтгомері.

Англійська газета -"Юніон Джек"- подає, що Монтгомері оглянув перед кількома днями окупаційну полосу англійськими військами, та заявив, що перед війною було у англійській зоні 20 000 000 населення, тепер уже зросло до 21 000 000. А має надію, що ще перед зимою, завдяки втікачам зі східної Німеччини, зросте до 24 000 000. Лише він має страх, що серед Німців може вибухнути епідемія та перенестися до Англії і Канади. Подібний погляд висказав також у Лондоні др. Шуарт із УНРАІ.

ЗАКЛИК СВІТА ДО ЖІНОК.

У Парижі відбувається конгрес жінок, який має на меті зedнати жінок цілого світа для добра демократії та мира. Пані Котон відкрила конгрес двохмільною мовчанкою для вшанування пам'яті тих, що згинули на полі бою і в концетраційних таборах. Зібраних є 1500 жінок з 41 краю.

Н о в а п я т и л і т к а .

- "Юніон Джек" - (Ю.Дж.) подає вістку про нову пятилітку автомобільного промислу у совітському союзі. Її метою є збільшення продукції авт і возів до такої великої кількості, щоб можна було конкурувати з Англією і Америкою на світовому ринку.

Перське питання.

(Ю.Дж.) подає, що американський уряд вислав ноту до Лондону і Москви, у якій домагаються, щоб до 1 січня усі чужі військові частини опустили Персію. "Бріке" подає, що заворушення в північній Персії перемінилися в "отверту революту" проти перського уряду.

Просимо виправити похибку -"Батьківщина"-ч.8,де в пятому рядку знизу надруковано -на 5-ій стор.-"1941 "р,а вірно -"1943 р".

Редактор - Редакційна Колегія.

Відповідальний редактор
С.Федюк